

„ЗАСТАВА“ излази двапут у недељу, средом и суботом.

Цена је на годину 10 фор., на по године 5 фор., на четврт године 2 фор. 50 новч. а. вр. за Аустрију, а за Србију на годину 100 гроша, на по год. 50, а на четврт. године 25 гроша.

ЗАСТАВА

Огласи се рачунају по колицини врсти, које из гармонта заузимају, и за сваку врсту плаћа се за први пут 6, за сваки даљи пут 4 новч. Осим тога за жиг увек по 30 новч. Дописи се шаљу уредништву а предлата администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Пешти, Palatin-Gasse Nr. 19 I. St. 22.

БРОЈ 62.

У Пешти, у суботу 10. септембра 1866.

ГОДИНА I.

Пешта, 9. септембра.

Турска војска у Кандији започела је крвави бој противу усталог народа; по једном телеграму из Цариграда од 6. т. м. 30.000 Турака и Египћана ударили су на 40.000 слабо наоружаних Грка, и узбили су ове. Ваља наравно причекати, да се тај глас потврди и с друге стране, па да му се верује.

У страним новинама јавља се, да је грчка влада 24. авг. послала трима заштићавајућим дворовима (руском, француском и енглеском) значајну споменицу о Кандији. „Ендеп. белж“ дознаје, да је та споменица обширна. Она се почиње историјским излагањем записника (протокола) који су 3. и 20. фебруара определили стање Кандије, окојима је јављено порти 8. априла исте године, и који означају услове под којима су острва: Кандија и Самос, морали одрећи се њихове народне самосталности. Затим се напомиње уговор од 1840. г. којим је управа Кандије пренета од египатске на турску власт. Даље се говори о хатишерифу од 1856, о томе уставу Хришћана на Истоку, и опомиње се, да тај акт, колико се чини да је по себи дошао, небеше у главноме ништа друго него цена огромних жртава, које је у време кримског рата хришћанство поднело да би се турској царевини сачувала целокупност њеног земљишта; то је тако сматрала и париска већа (конференција), јер је она то освештала, чланком 9 уговора париског од 1856, као међународну погодбу. У истој споменици грчка влада проматра нарочито узроке данашњем устанку Кандиота. Она излаже на преглед зулум и неправду што Турци над Хришћанима чине, и убеђава да су турске власти криве за сву несрећу, као што је и данашњи народни устанак у Кандији изазван везирским писмом од 22. јула, које одриче сваку праву угњетеном народу. На свршетку споменице грчка влада вели овако: „наспрам неизбежности тако велике опасности влада његовог величества (краља) не може на буде равнодушна. Она врло добро зна да то стање страдања и чести опасни тренуци које оно доноси немогу престати докле се неуклоне узроци њихови. Али колико јој је било лако описати верно тај опасан положај, упоређујући истинска дела, толико тежак јој је задатак, ако би изјавила мишљење о ономе што би једино могло осигурати Кандиотима живот сагласнији са њиховом прошлосту (историјом) и потребама цивилизације и правде.“

Другог дана после те посланице изјавио је краљ Ђорђе усмено представницима заштићавајућих сила ово: „Турска је гажењем уговора учинила да народ у Кандији на оружје устане. Што се мене тиче, ја немогу мојим поданицима забранити, да непомажу својој браћи у невољи; а и кад би могао то учинити, никад неби заборавио, да ја нисам краљ само од Грчке, него сам и краљ свију Јелина. Пре него би заборавио своје дужности, ја би се вратио у Данску. Чим је букнуо устанак у Кандији, ја сам изјавио да се Грчка неће мешати у тај устанак, и препоручио сам мојим поданицима да као што треба чувају уговоре. Међутим турска је погазила те уговоре у поступцима према Хришћанима; и тако неможемо ја и Грци бити одговорни за догађаје у Кандији.“

Тако достојно понашање грчке владе, тако мудра реч младога краља „свију Јелина“ наћиће одобрења и признања код свију браћуца правде и човечанства. Ах, да беше тога достојанства и те мудрости — те савесности у дужности и у србијанских „дипломата“ у 1862, кад наша браћа у Херцеговини и у Црној Гори са оноликим пожртвовањем и јунаштвом беху устала за одбрану србских народних и јудских права! Па кад би се и данас ти „дипломати“ угледали на патриотске владе у другим земљама! Кад би и данас они престали угушивати у Србији и око Србије свест о слободи, која је и свест о народности! Камо им радње за обавештавање јавног мишљења о турском зулumu и неправди над Србима и Бугарима, и о немогућности да се досадање зло дуже сноси? Срби и Бугари у Турској заслужују онако исто пажњу Европе, као и њихова браћа у Кандији, у Епиру и у Тесалији; али нису сретни да се за њих подигне енергичан глас пред Европом, и ево смо доживели да се почиње радити о народном ослобођењу и уједињењу самих Грка без Славена, на Истоку Европе. Хоћемо ли и смео ли још и у ово последње време задати нашу народну будућност на предпоставкама о „велеважном“ спремању по

невидљивим буцањима и „патриотским намерама“ којих на виду нема? Италија и Грчка нађоше и налазе у јавности своје ствари најјачу подршку своју, а Срби са тако славном прошлосту, са тако јасним правима, да морају чамити у мрачној сенки неколицине!

Несамо у Кандији и у Епиру него и на другим тачкама осведочава се общита тежња Грка за народним ослобођењем и уједињењем. Тако се јавља, да је Самос, најбогатије и најнасељеније острво Архипелага, спремно за устанак; а из Атине уверавају да народ и у Арбанаској противу Турака устаје, вели се да су 3000 Арбанаса ударили на турске чете и ове потукли у Ђаурији и Диври.

Француски листови доносе глас да Русија подпомаже Хришћане на Истоку који устају да собом за себе раде. Још додају да је Игњатијев руски посланик у Цариграду, настао, да се Грцима у Кандији подупуна правда учини.

Из Цариграда јављају да је порта изјавила заступницима европских сила, да ће признати новог румунског кнеза, са правом наследства престола у правој линији, почем је кнез Гика, који је у Цариград као посланик кнежев дошао, обећао да ће се приштити услови под којима је порта склона да то признање учини.

По италијанским новинама, тегиба која се у последње време била указала у разрачунавању оног дела аустријског дуга, што Италија има да уз Млетачку на себе узме, као да ће се скоро посредовањем Француске и Прусије расправити.

Бечки листови јављају о уговору мира између Прусије и Саксонске. По том уговору саксонска војска умножиће се на 40000 момака, и остаје у земљи под највишом управом принца престолонаследника, који се краљу од Прусије на верност заклети мора. Војска уредиће се у свему по пруском начину. Саксонска ће се сваким очистити од Пруса. До 1. јула 1867. мора се свршити ново уређење војске, и дотле остаје пруска посада у трима саксонским варошима (међу којима није Дрезден). Кенигштајн биће савезничка тврђиња, којој ће оловина посаде бити састављена од стране војске. У октобру почеће саксонска војска кретати се из Аустрије на пут за Саксонску.

ФРАНЦУСКИ РАСПИС

што је разаслан од министра унутрашњих дела, Ла Валета, као заступника новог министра спољашњих послова, дипломатским заступницима Француске на страни, и од чега смо телеграфски извод у прошлом бр. саопштили.

Париз 16. септембра.

Господине, влада царева не може дуже да неизјави своје осећање насспрам догађаја који се испунише у Немачкој. Г. Мустје морајући одсуствовати још за неко време, Њег. вел. заповедило ми је да изјавим његовим дипломатским заступницима побуђења која у прављају његовом политиком.

Рат који је букнуо у средини и на југу Европе разорио је ђермански савез и установио пресудно народност италијанску. Прусија, чије су границе поширене победом, господари на левој обали Мајне. Аустрија је изгубила Млетачку; она је растављена од Немачке.

Насспрам тих знатних промена све државе буде се у чувству своје одговорности; оне се питају каквог је замашаја мир скоро закључени, какав ће бити његов утицај на европски ред и на међународни положај сваке силе.

Јавно мишљење у Француској узбуђено је. Оно се колеба, неизвесно, између радости што види уговоре од 1815. разорене и страха да сила Прусије узме претеране размере, између жеље да се одржи мир и надежде да се ратом постигне повећање земљишта. Оно се радује подпуном ослобођењу Италије, али хоће да буде успокојено противу опасности која би могла грозити светоме оцу (рим-папи).

Неспоскојство које потреса духове и које има свог одјека на страни, намеће влади дужност да каже начисто своје мишљење.

Француска не може имати политике двоумне (équivoque). Ако је дотакнута у својим интересима и у својој снази важним променама које се збивају у Не-

мачкој, она треба да то призна искрено и да предузме што треба за ујемчање своје сигурности. Ако она негуби ништа у променама које се извршују, она треба да то отворено изјави и да се одупре претераним зебњама, горућим оценама, које, подстићући народну саревљивост, хтеле би да је заведу са правца којим треба да иде.

Да би се растерала неизвесност а утврдило убеђење, ваља проматрати у њиховој целини: прошлост онаку кака је, будућност онаку кака се представља.

У прошлости шта видимо? После 1815. св. алијанција сједињаваше противу Француске све народе, од Урала до Рајне. Вермански савез обухваташе, са Прусијом и Аустријом, 80 милиона обитеља, он се шираше од Луксембурга до Трента, и нас опасаваше појасом од гвожђа, подупрт на пет савезничких тврђиња: наш стратигички положај беше сапет преспреденим пределним свезама (територијалним комбинацијама).

Најмања тегиба коју могосмо имати са Холандијом или са Прусијом на Мозелу, са Немачком на Рајни, са Аустријом у Тиролској или у Фрибулу, изводио би против нас све сједињене силе савеза. Аустријска Немачка не надвладива на Ечу (Адици), могла се примаћи, у одсудном часу, до Алпа. Немачка прусијска имала је за предњу стражу (avant-garde) на Рајни све оне мање државе у којима непрестано горијаше жеља да се политички преобразе, и које беху готове да сматрају Француску као непријатеља њиховог бића и њихових тежња.

Ако се изузме Шпанска, ми неимадосмо никакве могућности да уговоримо савез на континенту. Италија беше распачана и без снаге, она невређаше као народ. Прусија небијаше ни толико усредсређена (compromise); ни толико независна, да би се отргла од својих предања. Аустрија беше превећ заузета да сачува своје имаоство у Италији, те се није могла искрено с нама споразумети.

Без сувише, мир задуго одржан когао је учинити да се забораве опасности тог уређења предела и тих савеза, јер се они неуказиваху као страшни, осим кад би се рат отворио. Али ту кобну сигурност, Француска је понекад добијала о трошку своје роле у свету. Неможе се одрећи, да је она, скоро за четрдесет година, сусретала свугде противу себе савез трију дворова сједињених; споменом заједничких поражења и победа, сродним начелима владе, свечаним уговорима и чувствима неповерења спрема наше слободњачке и просвећујуће радње.

Ако сад промотримо будућност преображене Европе, кака јемства даје она Француској и миру света? Савез трију дворова савера раскинут је. Ново начело које влада Европом, јест слобода савеза. Све велике силе, све до једне, предале су се својколикој независности својој, развитку правилном своје судбине.

Прусија повећана, убудуће слободна од сваке узајамне свезе (солидарности) осигурава независност Немачке. Француска не може имати никакве опасности отуд. Поносна својом дивном јединицом, својом неразоривом народности, она се нема одупирати делу сједињења које се испуњава, или сажаљевати га, и подчињавати саревљивим чувствима начела народности која она представља и исповеда насспрам народа. Пошто се народно чувство Немачке задовољи, престаће њени немири; угасиће се њена непријатељства. Подражавајући Француској она чини корак, који је приближује нама а не удаљава од нас.

На југу, Италија, чији се патриотизам није могао угушити дугим робовањем, добила је у своју власт све основе народне величине. Њено биће мења дубоко политичне услове Европе; али упркос нерасудној осетљивости или магновеној неправичности, њене идеје, њена начела, њени интереси приближују је народу који је проливао своју крв да би јој помогао задобити своју независност.

Интереси панског престола осигурани су уговором од 15. септембра. Тај уговор извршиће се као што треба (лојално). Изводиће своју војску из Рима; цар оставља тамо, као јемство сигурности за светог оца, заштиту Француске.

У балтијском као и у средоземном мору постају мање морске силе које су угодне слободи на мору.

Аустрија, одрешена од својих италијанских и ђер-

манских послова, нетрошећи више своју снагу на неплодну саревњивост, већ је усредсређујући у истоку Европе, представља још силу од тридесет и пет милиона душа, коју никако непријатељство, никакав интерес не раставља од Француске.

По каквом особитом одупирању прошлости противу будућности могло би јавно мишљење гледати, не савезнике него непријатеље Француске у овим народима што су ослобођени од прошлости, која је нами била непријатељска, народима позваним на нов живот, идућим за начелима, која су и наша, одушевљеним чувствима напредка која сачињавају мирну свезу данашњих друштва?

Европа, снажније уређена, једначија обликом на основу точније деобе и земљишта, јемство је за мир континента, и није ни опасност ни штета за наш народ. Наш народ, са Алгиром, бројиће скоро више од 40 милиона обитатеља; Немачка 37 милиона, од којих 29 у савезу севера, а 8 у савезу југа; Аустрија 35; Италија 26; Шпанска 18. Шта има у том поделењу европских сила, што би могло нас узнемирити?

Треба ли сажаљевати што неодољива сила гони народе да се сједињују у велике заједнице (agglomerations), збрисавајући мање државе. Та тежња долази од жеље да се обшти интереси боље ујемчају. Може бити да је она задахнута неким божанским предвиђањем судбине света. Докле стари народи континента, у психовим пределима ограничењима, прирашћивају тек споро, Русија и сједињене државе Америке, могу пре сто година свака бројити сто милиона људи. Премда нам напредак тих двеју великих земаља незадаје немира, већ нам се напротив допада њихово племенито усиљавање у корист угњетених раса, опет је у интересу предвиђајућем народа европске средине да неостану распачани на толико разних држава без снаге и без јавног духа.

Политика треба да се узвиси над ускосрчаним и малешним предрасудама старијег века. Цар неверује да величина једне земље зависи од ослабења народа који је окружују и невиди истинске равнотеже у другом чешу него у задовољеним жељама народа европских. У томе он иде за старинским убеђењима и предањима своје расе. Наполеон I. предвидио је промене које се збивају данас на европском континенту. Он је посејао клице нових народности у полуострву, створивши краљевину Италије; у Немачкој збрисавши двеста педесет и три независне државице.

Ако је све то право и истина, цар је имао основа да прими ону ролу посредача која није била без славе, да обустави залудно и жалосно проливање крви, да својим пријатељским посредовањем умери освојача, да ублажи последице пораза, да преко толико сметња ради за обновљење мира. Он напротив неби појмио своју високу одговорност, ако бисе рушећи обећану и проглашену неутралност, био бацио у слепе случаје великог рата, који буди мржњу расе и у коме се сукобљавају читави народи. Кака би била, у ствари, циљ те борбе поведене од себе (spontanément) противу Прусије, а нужно противу Италије? Освојење, повећање земљишта!... Али влада царева, одавно је изјавила своја начела у ствари ширења земљишта. Она разуме, она је појмила присаједињења (анексије) које су неодољиво нужне, сјединивши са отачбаним области које имају исте нарави, исти дух народни као и ми, и она је искала слободно одобрење Савојске и Нице за обновљење наших природних граница. Француска не може желити другачије ширење земљишта, него онако које не би мезало њену силну једнообличност; али она треба да ради о своме увећању моралном и политичном, чинећи да њен утицај служи великим интересима цивилизације.

Њена је ролa да притврђује слогу између свију сила, које хоће и да одрже начело власти и да подпомажу напредак. Тај савез одузеће револуцији сјајност заштићавања, којим они хоће да застуре ствар слободе народа, и сачуваће великим освештеним силама мудру управу демократијског покрета који се проглашује свугде у Европи.

Свакојако у узбуђењу које је обузело земљу има једно праведно чувство које ваља признати и означити. Последњи (резултати) последњег рата доносе тежку поуку која није стала нимало части нашег оружја; они нас поучавају о нужности, за обрану наше земље, да без одлагања усавршавамо наше војничко уређење. Народ неће напустити ту дужност, а њено испуњење неће бити претња ни за кога, народ има праведан понос у вредности свог оружја, његова осетљивост пробужена споменом његових војничких дела, именом и делима владоца који над њим влада, само је израз одважне воље да сачува, изван сваке повреде, свој значај и свој утицај у свету.

Накратко са узвишеног погледа са којим царска влада гледа на судбину Европе, којој се чини да је хоризонт (круг виђења) изведен од претећих случајности: страшна питања, која требаше решити почем се неугушују, притискиваху судбу народа; они су се могла наметнути у много тежим временима; она су решена природно без протеране жестине и без опасног сутицања револуционарских страсти.

Мир који буде основан на таким основима, биће мир дуготрајан.

Што се тиче Француске, ма на коју страну погледала, она неопажа ништа што би могло и штетити њен напредак и пореметити њено благостање. Одржавајући са свима силама пријатељске одношаје управљана политиком којој се снага означаје великодушњем и умереношћу, ослањајући се на своју огромну јединицу, са својим духом који сија на све стране, са својим благајкама и својим кредитом који оплођавају Европу, са својим развитим војничким силама, окружена одсад народима независним, она неће бити мање великом и мање поштованом.

Тако ваља да говорите у вашим одношајима са владом код које сте оверени.

Примите итд.

Ла Валет

(министар унутраш. дела.)

ГЛАВНА СКУПШТИНА

друштва за србско народно позориште.

(Свршетак.)

Седница од 16. августа, по подне, одпочне се с дебатом о управитељству позоришта. Начелник разлагаше, да се са звањем управитеља не мења устав, почем он остаје, који је био, само му се место дневница годишња плата одређује, и што се три уставом установљена звања: управитељство, редитељство, и подблагајништво, боље рећи рачуноводство штедње ради привремено у једном лицу спајају. На то се одговори, да устав не познаје управитеља, и да је ово звање по себи, а не по природи плате, ново, с којим се и редитељство спаја. После дуже дебате би са 25 пр. 13 гласова решено, да постављење управитеља није промена устава.

На то решење примети В—ћ, да избор управитеља спада на позоришни одсек, јер по уставу он надзорника, што је сад управитељ, из своје средине поставља. Др. М—ћ одговара, да је друго надзорник по уставу, а друго управитељ, да је и досадањег привр. управитеља скупштина лане изабрала, да тај избор по важности и по томе скупштини припада, јер све главно на скупштину спада, што устав или скупштина изрично одбору не уступи. Решено је са 27 пр. 5. гласова, да скупштина бира управитеља. Нинковић и Чакра протестоваше, но протест се не прими.

Питање се стави за које време да се избор учини; решено са 31. пр. 6 гласова, да се избере управитељ на време до друге главне скупштине.

На питање, како да се избор учини, и на предлог Нинковића, Ђ. Поповића да се конкурс отвори, би решено са 26 пр. 3. гласа, да се без стечаја одма избор учини, Милетић и Јовановић негласоваше.

Приступи се избору управитеља, и изабран буде са 33 гласа Јов. Ђорђевић; Ђорђевићев глас доби Ант. Хаџић, А Радовановића пак Јов. Груић из Сомбора.

Предузето буде коначно уређење буџета за ову годину. Лане је буџет одобрен са 1697 ф. 10 н. на месец; ову је суму управитељ и за ову годину искао но почем се поједине поште разни позоришни потреба и трошкова прођу, пронађе се, да буџет трошка износи годишње 18.639 ф. 12 н. или месечно 1553 ф. 25 н. Узело се на основу искуства, да ће позоришна каса донети 14.000 ф. остаје дакле, да се 4639 фор. 12 н. или 386 ф. 60 н. месечно субвенцијом подмири. Омладинска беседа у Н. Саду допела је већ на ову цел 1405 ф. 24 н.

У седници 19 авг. продуженој поведе се реч о изворима субвенције.

Др. Милетић предложи: да одсад дружина у првој линији иде у места у која је позову, и да одбор увек напред разпита за места, и да та места гаранцију приме, да ће дефицит подмирити, ако не за време бављења друштва, а оно за годину дана до главне скупштине, купећи у својој средини и околини прилоге, давајући беседе, игранке итд. на позориште; ако таки места не буде, онда да дружина по наредби одбора новосадског путује, но да се и у том случају речена места за дефицит преко године побрину; диференција путног трошка, итд. подмирила би се каматом фонда. У свези с тим, да се местним одборима преда економска управа, и да они уплива имају и при одређењу, која ће се парчад играти.

На то др. Павловић примети, да би та гаранција више морална, дакле опет прекарна и илузорна била, но предложи, да се по већим местима по два повереника за то место и околину поставе, та да добровољне прилоге у известно време купе, и шиљу.

Јов. Ђорђевић држаше обоје за непрактично, и предложи, да се штампају обвезнице, у којима ће се сваки добровољни приложник подписом обвезати, да ће до времена, док нар. позориште државну или другу сталну субвенцију не добије, плаћати у известне рокове определене сумице; да друштвени повереници и омладина србска оваке подписе по народу покупе, и после повереници по томе прилоге укасирају. Предлог буде примљен с исправком, да подпише сваки суму, колику хоће; на које време, и у којим ратама хоће да се исправе зову „приложнице“ а србска омладина,

да се за времена ферија умоли да оваке бланкете себи или од одбора или повереника набави, и да се прими, да подписе скупља, и да се приложнице означеним повереницима у свом месту предаду.

Закључи се такође, да се у обзиру путовања дружине има управитељ са одбором у споразумење ставити; да се по наредби одбора путује, и да местни одбори воде економску струку, и уплива имају при одређењу, који ће се комади играти, али не којим ће се редом играти, и које ће роле ко играти.

Јов. Ђорђевић предложи, да се одсад сваког месеца примања и издавања касе у главним сумама, као а прилози путем листова обнародују, јер се иначе мисли, да нису рачуни у реду; то буде примљено.

Др. Милетић предложи да се у прилог поз. фонду ово троје учини: 1. да се чим редовна и уставна влада установљена буде, понови од садање владе одбијена молба конгреса србског за подпору нар. позоришту из земаљске касе; 2. да се и сабору тр. краљевине молба за сарамерну подпору србског народног позоришта поднесе, и да се по потреби молба угарском сабору понови; 3. да се иште лутрија у корист фонду нар. позоришта, по плану, који управља одбор да изради, што буде примљено.

Јов. Ђорђевић предлаже, да се зданије позоришно у Н. Саду подигне, као што је и одбор решио, то предложити. Др. Милетић навађа, да томе још није време, да не можемо сад још улагати капитал у зграду, док још интересе и сам фонд на издржавање позоришта требамо; да је боље доцније што лепше задати, него сад којеквако; да би се најпосле така ствар имала решавати, кад је седница подпуна, а не на крају кад се много особито страни разиђу. (Један члан примети, (незнамо кои, јер нас је и саме домаћа жалост кући одавала) да нико није крив онима, који су отишли, — заборавивши, да људи о свом лебу и трошку долазе, па нису криви, што седнице од недеље до суботе трају.) Решено би бар припреме нужне учинити, т. ј. да се план набави, и да се молба магистрату новосадском за одређење згодног места понови.

После подне предузеше се још неке ствари, од којих ове напомињемо. Г. Јов. Ђорђевић спомену, како је нужно теоретично изобразење глумца, и да би он радио тај посао и терет на себе примио, ако му се за изпомоћ у матер. пословима помоћник даде, (т. ј. треће издање агента). Као мат. послове назначи: склапање рачуна, удешавање погодба, предплате, набављање концесија, састављање одбора, дизање позорнице, погодба подвоза итд. И одобри се, да по границама буџета може једно спомоћно лице узети. Ми колико смо пријатељи и позоришта и управитеља, овај поступак осудити морамо, што је једанпут решено, о томе не треба, кад се чланови поразлазе, на ново реч заповедати, иначе ће ослабити воља долазити у седнице, кад није сигурно, да се неће преиначити, што је свршено, ако сви до краја неостану. Све речену помоћ могу местни одбори и поједини глумци дати, ко око себе 20 и више лица има, лако му се помоћи, а управитељ је и режисер, и као такав дужан глумце обучавати: помоћник не само да није одобрен, него је у виду и агента и приматеља одбијен; буџет не мора се потрошити, а најмање на неодобрене ствари, ма и преостало повода, а при грађењу буџета није било речи о помоћнику.

На последку је попуњен одбор. По уставу сваке године извлачи се коцком трећина. Тим су начином испали из позор. одсека: Др. Павловић, Вукчевић, Чакра, Радонић са замеником Туромапом. Избрани су: Павловић (18 гл.) Туромап (18) Радонић (16) Вукчевић (14), и на место Св. Лазаревића Јов. Петрановић; заменици Рајковић и Оберкнежевић. Из економ. одсека испали: М. Поповић, Суботић, Чавић, Васа пл. Лазаревић. Постали: Марковић (13) Н. Стаић (13), Миросављевић (12), Лаза Манојловић из С. Томаша, и заменик му Панаотовић.

ДОПИСИ.

У Вел. Бечкереку. Скупштином омладинском, што нам ово дана сврши се у Новоме Саду, показа се да има омладине српске чврсте и одважне у свом предузећу, показа се, да је она важан и поготову преуђујући фактор у томе, којим правцем треба да иде народна политика. Па баш зато, што је она пресудионо среће или несреће народне, треба свако њено дело на око узети, и призвавши поштење и истинитост у помоћ отворено и искрено о томе рећи, да ли је на свом месту и да ли одговара достојанству омладине, или да ли има отуд користни последица по народ за који је сама закључила да се има старати и по својим силама у свему га унапређивати. Ту поштену намеру имајући пред очима, држимо, да ће пошт. уредништво, уступити места овом нашем писму у своје многопљењеном листу, а уједно уздржати се и од свога права, те пустити ове редке овако као што их ми написасмо, макар што ће му понешто и изван очекивања и блажене наде овде у очи пасти.

Једно од главни средстава, којима се омладина послужује, да буди народну свест, распростире је и

држава — јесте беседа. А шта је беседа? У неким појединостима по нашем мишљењу беседа је мера, која показује какав је укус у омладине, што ју даје, и до програму јој, а што је највише, показује колико је свети саме; беседа је средство, којим се удружују Срдељује један од другог; беседа је кажипут, којим требају Срби тога места, где је беседа, да пођу свеколиким одушевљењем и топлим љубављу к предмету у ком је општа цел.

Сад ћемо узети бечкеречку беседу, коју даде омладина 28. авг., те по њој пресудити нашу омладину. Овде ће бити реч уопште о беседи.

Ако ће беседа да буде од што бољи последица и што веће користи, нужно је да буде што више публике, а ће бити тим више, што буду јевтиније улазнице, што буде беседин програм разноврстнији и интересантнији, што се буде и сама омладина показала целим својим радом, љубављу, топлином свете и највише, а не себичне, цели. А како је то стајало на нашој беседи? Међу свима струкама вештине заступљенима на беседи, најбоље се порађује на народ декламовањем. С тога добро чини ова омладина што увек најмање три декламовања има. Али при избору декламовања ваља пазити, да немају све једну тему и један тон, да не буду тамне и неразумљиве, да небуду или непосредно или посредно публици познате. На ово ниједно на нашој беседи није задоста учињено; јер „Братоубица“ што је неразумљив комад с једне стране, с друге опет лошије декламовање, ма да држимо декламоваца за бољег, а притом није га добро на памет знао, а још одкако беседе у Бечкереку заведоше се непрестано иста особа декламује, и најпосле монотона мимика — слабога ефекта учинише. Друга два декламовања „Барјактаровић“ и „Првој Гора“ једно што им је тема једна иста, а друго што се декламовање подпуње слагало свију три декламатора међу собом, како у акцентуацији, тако у монотонј проносансији, гестикулацији и уштапљеном држању, дадоше такође врло слабу слику вештине.

У музици стоји сасвим другачије. Ту је гђца Сиде Велисављевићева, сазинитељка „Лепира“, довољно разумевања и вештине у свирци развила. И хвала јој од наше стране, што се као страна тако добровољно примила суделовања на нашој беседи. Одсвирала је „Grand concerto.“ Други комад што се свирао била је увертира из опере „Навукодоносор“ од Ј. Вердија. Њу су у четир руке одсвирали брат и сестра Емилија и Младен Таназевић на опште задовољство, а особито позвани на ново српски марш што одсвираше. Буди и њима хвала и дика на толикој свести. — Истина врло су лепо одсвирали и нема ид наше стране замерке, али ипак пропустити неможемо да ову прилику неупотребимо за будуће, како би то много лепше и красније било, каквог би одушевљења и радости изазвало, да су поштовани суделоваци уместо страних комада коју своју народну арију и напев узели; јер колико нам је год стало до подпомагања вештине уопште, у још већој мери дужност нам је своју народну вештину развијати, и распростраити и тим посредовати буђење народне свести.

А што се тиче певанке у лику, морамо рећи у смотрењу вештине, да је добро; али како је одавало у дворани пуној ложа и скамија, а у њима света, што су средства о која се глас разбија и губи — одговор ће бити најбољи, кад је видео где на позорници из 30 да нерекнемо више млади људи, само се 11 указа, међу којима само два тенора и то један болестан би, због чега се и неспева по програму „Мазурка“ од Книтла, но песма с лајске беседе „Што ћутиш Србине тужни.“ Певали су још и „Хеј Словани“ („Словенски дух“), „Међу браћом“ и „Ја сам славјан.“ Што се извора песама тиче, имамо овде још сувише него код декламовања приметити, да омладина и ту има особиту пажњу поклонити у ком су духу писане песме и из које намере; јер овде између четир песме по програму само је „Међу браћом“ српска, па и то разблудна.

Да се вратимо сада на лик. Жалостан је то лик, кад између толике омладине, онолико их се тек пађе подузетљиви, разборитији и свестни. Оне у лику осуђивати неможемо, него их још хвалити и узносити — но онима пребацујемо што се од своје частите браће отуђише, и тим проузроковаше многе незгоде и неприлике; оне осуђујемо, што се расцепише и неслогу оличеше.

Како ли тешко мора пасти на срце свакоме ова појава, који је пун среће читао закључења омладинске скупштине. Каково ли мишљење мора имати и о самој скупштини, где су се људи невиђени и незнани из разни крајева скупљени обвезали на општи, рад када дово људи, који су у једноме месту одрасли, једнако се изображавали и непрестанце један с другим живили до таке су расцепаности и неслоге дошли! Да ли ће њиов рад имати уплива на друге, кад ни сами међу собом нису сложни, кад ни сами скупа неодобравају експериментацију. Нигде ваљда нису у погубели: народни језик, обичаји и вера, као што су код већине први најбогатији кућа овде у Бечкереку; нигде ваљда опет најомладина тако примљена као овдашња, како свугде

де тако и по овим кућама. Па сад поинслите, шта би могла омладина, да је сва на своме месту учинити. Место да омлавају тој „госпоштини“ како се сами називају, свој матерњи језик, они га презиру, исмејавају, неизображеним називају, јер нису кадри своје виспрене мисли, што их силни туцета у „курмахерају“ бити мора, њиме изрицати, нису кадри истим написати песму о „љубави“ овој или оној (док у немачкој књиги нађе, те је украде); место да утврђују наше частите и поштене народне обичаје, који нас учвршћују у моралу и подкрепавају у нашим народним врлинама, они су им само предмет малоуважавања, и средство којим би тела показати, како су се они узвисили над простим обичајима неизображених Србаља! А шта да рекнемо о вери — том једином спасу народности и језика? Место да га, кад се сами ништа за свој народ нестарају, оставе невредима у вери својој, да га и даље, као и досад чува, они га понашањем својим поколебавају у вери и саблажњавају, растројавају му и тај једини идол душе и срца, који му је једина утеха и прибежиште у невољи и несрећи. Тако се већина овдашње омладине понаша у кућама, као што рекох, немштину и мађарштину изложеним; тако у речи и понашању, а да какви се показују у јавним забавама, у игранкама? Место да се угледају на частиту омладину новосадску, па сад и кикиндску, која позва своје госте, да им дођу у што простијем оделу и у што мањој гали — овде се указа раскош ваљда на вршкуну славе своје. Могли би извинити то, што тај порок неучини наша омладина, да је сама собом бар почела бој бити против моде, али на жалост, она се у толикој сјајности и светлости свог одела показа, као да је тела тим доказати, да се и у најхрђавијим годинама, при најмањем новцу и сиротињи грдној може, а и треба мода терати, — дотле је терала, да је сваки певач морао у подједнаком оделу и рукавицама изићи пред публику, неимајући за то новца, из беседина прилога морале се намирити! Тек једини управитељ Кика Бр. Богдановић прост је од ти свију кривица, и нека му на част служи.

Укратко да рекнемо, овде се омладина неосврће ни на стање, ни на обичаје народа свога, ни на закључења омладинске скупштине, но једино на Беч и друге „изображене“ вароши и народе. Отуда се даје закључити, да је за једно вече, једна ложа 8 фор. а. вр., а стојиште 80 нов., и заиста зато баш што то „кореспондира“ цени „изображених“ форштатских театра у Бечу, Франкфурту, Берлину и др. „културтрегерских градова на западу.

Ово је тек нешто из живота овдашње омладине. Дај боже, да се на боље окрене! Из те смо намере и две три од срца рекли. Ако ли пак узхте или бар повољно даде омладина, ми ћемо се и у појединости упустити, тим пре и жешће, што буде бечкеречка омладина већма игнорovala закључења омладинске скупштине.

М—ја. Из Срема 30. августа. Погледајући на прошли и први састанак наше омладине, и на њену радњу, без сумње је да ће се сваки од срца зарадовати, осетити лепу наду да ће српска будућност бити лепша од садашњости, те да вам и неречем знаћете да се сада свуда доста и много о томе омладинском састанку и омладинској радњи говори. Одобравање је опште; и рекао би да и најнижи подлаци муком заћутати морају поред узвишених тежња омладине српске.

Одавде их је доста било на омладинској скупштини у Новом Саду, али их је и доста што тамо небеху, и ови сад жале и вајкају се, али читају извешћа с особитом вољом и поносом, видећи у њима знаке светлије будућности српске.

Да вам и то речем, како се и шта овуда збори о омладинској радњи. Све живо одобрава слогу и радљивост што је омладинска скупштина посведочила. Када се је омладина прихватила да подпомаже распрострање добрих књига: амо се вели да би ваљало да је то учинила (или ће још учинити?) и за наше новинарство. У нас је ето толико листова што их народ издржава, а међу њима једва да који оправдава име јавног листа и жртве које народ на њега чини, а колико их је још што му црне образ ма да се из народних каса на њих троши! Заиста је жалосно да народ и поред најбоље воље нема свог сталног и самосталног органа јавности који би сваки дан излазио.

Наши политични листови само на овој страни стају преко двадесет хиљада форинти. Новине које у недељу дана двапут или једаред излазе, ако су још без научних и политичних зрелих и ваљаних чланака, видило се је и зна се да и иначе незаслужују вере, да је само штета онога новца и оне артије, што се на таке листове харчи и потроши.

Да се и у нас Срба дође до политичног листа који би сваки дан излазио као самосталан народни орган, те да се покаже да у политичној свести иза других несмо изостаи, и да за нас век деветнајсти није век таме и глупости, него век светлости и истине: ваљало би да се честита омладина (јер други нема ко) заузме и за новинарство — да рекне пресудну реч и настане да имамо један осигуран прави српски

лист. На глас омладине, народ би учинио своје и тако би се за кратко време успело да и ми имамо орган јавности, којим би српска част и будућност стално и независно пред лицем света представљене биле.

Нека нико непомисли да би хтео, да сви листови умукну и да их нестане, а један само да у целом српству буде. Не, ја неидем на то, и знам да ће од сада као и до сада људи што на јавном пољу траже своје користи, листове оснивати, плаћати и издржавати их. Мимо тога и владе ће и даље имати своје листове, те ће свакако и у будуће бити више листова. Само ја мислим да у најљене и продане јавне листове народ не треба да залаже своју част; просто му било ко хоће да својим новцем по своме жељу лист има, а нека га за своје новце држи и издржава — али народу ваља се једино онога прихватити и држати, што му на понос служи, и с чега му никад образ црвенити неће, нити ће му ко моћи рећи: ни мањег народа, ни више политичних боја.

По моме уверењу омладина би подпомагањем новинарства најјаче подпомогла развитак јавне свести, поvine се највише у народу траже, више но икоја друга књига; кад би се још српски политични лист удесио по примеру политичних листова просвећеног света; тако да све струке народног живота, па и трговину и целу народну економију негује: онда нема сумње да би таква лист представљао најдостојније поље за утицај омладине на народ. Ја држим да је ово свакако ствар вредна мозгања — и да нам не треба ни часа почасити а да нашем новинарству достојнији значај и правац дамо.

Почетак је омладина учинила, и тај беше племенит и огроман, сад дај Боже века, па ће поред добре воље свега добра бити; томе се амо сваки Србин нада, а од кога пре него и опет од свесне омладине српске од те живе надежде будућности народне!

Нови Сад 2. септембра. Јавио сам вам како је скупштина „Матице“ закључила да књижевни и управљајући одбор предложи три младића српске, од којих ће се изабрати један питомац за попуњење узвишеног места правника, са годишњом помоћи од 250 ф. а. вр., у заклади Нестора Димитријевића у Бечкереку. То закључење скупштине „Матице“ извршено је у јучерањој седници књижевног и управљајућег одбора; овај предлаже на избор за споменито место: Јеремија из Фелдварца (у Бачкој), Стојапанчева из Бечкерека (у Банату) и Николаића из Ирига (у Срему).

† Из Срема. Има једно питома сеоце усред Фрушке горе, које је гудурама и зеленим луговима од шума и додира светског као одсечено, и у ком као да вечни мир лежи, те га отуд и зову Лежимир. Но врло би се преварили, ако би мислили, да је то гробни мир, мир без живота и кретања. Сасвим о противном би вас уверила српска беседа, што је тамо 30 авг. давана и од које ево вам програма: „Неколико речи приликом беседе“, говори Дан. Ј. Прица; „Јека од гусала“ од Драгашевића, декл. Душ. Николајевић; „Ој Словенци“ пева кор; „Напредку“ од М. П. Шапчанина, декл. Васа Николајевић; „Ха“ од Абердара, декл. Ст. Јаносевић; „Заставе се наше вију“ пева кор; „Гојко“ од Бр. Радичевића декл. Ф. Борић; „Јарко сунце“ пева кор; „Видов дан“ декл. Груја Брановачки; „Док је нама“ пева кор; „Јерина“ од Ђ. С. Бугарског, декл. гђца Бр. Казимировићева.

Далеко би ме одвело, а много можда ни веровали ми не би, кад би успехе хтео описивати и хвалити, којима је увенчана лежимирска беседа. Но згрешио би ипак, а да поименце не споменем красну гђцу Бранку Казимировићеву, частиту и одушевљену Српкињу, која је својим суделовањем у кору и декламовањем осветлала образ и себи и беседи лежимирској. А шта ћемо да кажемо за малу Српкињу Марију Пантелићеву, која је као гошћа и изванредно са својим декламовањем ступила ва позорницу? Да није ово друга појава познате нам Српкињице Милице Паврове? Ово не би спомињали, кад не би били тога уверења, да нам ваља таке редке дарове у народу пазити и неговати.

Иначе само толико можемо рећи, да је лежимирска беседа најбољи доказ, шта све добра и крепка воља у омладине изградити може. Но пита ће ме можда когод, зашто баш у Лежимиру, у тако незнатном сеоцету беседу давати? И ево вам на то питање простог одговора: тамошњег бележника г. Ј. Казимировића жарко родољубље и заузимање испунило је око себе леп венац подузетне, свом позиву и задатку верне омладине, а из околине и из самог места стекло се довољно српска света и ето вам готове беседе. Цео јој је била чиста правствена, али осим тога, што сме се сазидани и у народној свести окрепљени са беседе разишли, пало је из добровољних прилога и на мезимче народно, народно позориште 10 фор. а. вр. Нека би се оваке појаве множило у нашем народу.

† Д. Панчево 3. септ. Лицем на усековање премину овде у 60. години живота свога добротворка српска Марија Драгичевићева, а сутра дан непрегледна гомила народа испрати је до гроба, одавши јој последњу заслужену част, и рекавши над њеним земским остацима: „Вечна ти памет племенита душо!“

Покојница осетивши да јој се крај животу приближује, изразила је своју давнашњу намеру у тестаменту, који је по њеној жељи саставио г. Др. П. Михајловић. Колико је она цркву и народ свој љубила, сведоче знаменити легати, што их је оставила на побожне и просветне цели. Тако је завештала гробљанској цркви, (под којом је њена породична костурница, а саградио је њен честити покојни муж Лазар) 6000 фор. да се од тога како ваља оправи и у добром стању држи; даље оставила је овдашњој успенској цркви 5000 фор. и око 10.000 (а биће нешто и више) на стипендије за српске православне ђаке. Осим тога лепе је легате оставила и својој родбини, а на укуп и погребне потребе наменула је знатну своту; но опело је и било сјајно, каквог овде досад видели не смо. Г. парох В. Живковић оценио је у надгробној беседи племенита дела покојнице, одавши јој достојну хвалу. Извршитељ тестамета је г. др. Михајловић, који заслужује, да му изјавимо захвалност и пуно признање, јер он је настојао и много радио око покојнице, да је онолике прилоге на споменуте цели завештала, и будући је њему врла добротворка поверење своје поклоница тако, да он последњу вољу њену изврши на и у обзиру стипендија нареди и опредељује, како, колико, на што, и коме да се раздају, то се ми од њега тврдо надамо, да ће он све тако расположити, како ће се и жеља тастаторке, и обште очекивања наше савршено испунити. Ово зато путем „Заставе“ наше обелодањујемо, да оваква лепа дела пађу у народу нашем одзива, а име задушбикарке и незаборављене Српкиње наше Марије Драгићевићеве предајемо мимо народне захвалности успомену и вечном признању потомства нашег.

Из Касинца (у Банагу) 3. септ. Ако србска омладина, живо уздаје наше народности, неуморно ради за бољу будућност србског народа, и ми се крпимо надом, да се од романске супремације отргнемо, на да се нашој осталој браћи приљубимо.

Наше је место од постанка србско, овде живе потомци оних славних јунака, који се четири века борише, и још се ево боре за одржање своје народности.

Наши прадедови кад су прешли у аустријске области, мислили су да ће њихови потомци, као у средини хришћанства, уживати умиру она добра што су им са крвавим знојем оставили; но да им је данас из гробова устати да виде како живе потомци њихови! са пуним правом можемо рећи, да су нами овде Романи оно, што су Турци нашој браћи у Босни. Наши су терети неописани, у нашој цркви, коју су прадедови наши пре 240 година сазидали, има више него 12 год. како се србски ништ не поји и не служи, но све романски. Романи који су тек пре 100 година у наше место дошли, и које смо ми из великодушја у село и у цркву као једноверну браћу примили, у место благодарности за добро које смо им учинили, они шта урадише? Отеше нам цркву, па ни с тим нису се задовољили; него су довели неког учитеља који јавно грди и виче против нас.

Са школом још прѣе и горе стојимо, јер више од 20 година има, од како се србски ништа не учи. Коже смо имали тужити се, кад Романи свуд стекоше покровитеље униом својом. Та неправда до тог нас је довела: да између нас преко 500 живећих Срба нема ни једног од млађих, који би знао на најмање србски разговарати, изузимајући неколико стараца, што нешто србски говоре, и то сасвим покварено. А прадедови наши незнадоше ништ романски.

Ми смо дакле они што незнамо ни речице србски прословити, а желимо срцем и душом од Романа одцепити се и оно бити што су наши прадедови били. Не би ли дакле грех вапијући на небо бијо кад би нас оставили у романске руке и у будуће они који имају власт помоћи нам? У оваком положају находе се многе обштине, које су као и ми великодушјем својим себи и потомству гроб ископали, а Романима њихово биће осигурали.

Да се одржимо, по мом уверење морамо се потрудити да оснујемо фонд за свештеника и учитеља, и кад ово узимамо, онда смо обезбедили потомке наше, и сачували их од поплаве романске.

У том уверењу и као што ми је Србину србство најсветије и најмилије, и да би се наодећи број Срба у нашем месту несамо одржао, него временом и умножио: обећавам пред целим Србством, да ћу одма чим нас одређена власт — по обштој жељи — од Романа одцепи, четири хиљаде форинти а. вр. и то две хиљаде на фонд за издржавање свештеника и две на фонд за издржавање учитеља.

Ако и остали Срби, који у помешаним обштинама живе, жртвују што могу, онда нека буду уверени да се неће више у србским црквама појити: „Домље идурете спре ној.“ — Господи помилуј.

Герасим Дабић.

М. Р. Из Плашк ког 30 авг. Загребчани се спремају да прославе тристогодишњу светковину витешког јунака „Николе Зринског.“ ову светску вилу треба и ми Срби да осетимо из више узрока, и то прво, што је литка код Сигета спојена са смрћу великог падише

турског солимана препречила ову плаховиту заплалу, која је смерала хришћанство и цивилизацију његову угршити. 2. Што су под тим храбрим вођом и јунаком хришћанским и Срби храбро борили се под Сигетом 1566. својим вођама: „Вуком Папратовићем, Очаровићем вођом коњаничким, који су сви војници, а особито Србљи оцем називали. После ту је био неки Радован храбри (Рајић, неписе му презиме) и Јован Новаковић. Ови су сви онде код Сигета главе погубили.

3. Ова нас се светковина и толико тиче, што је „Никола Зрини“ био зет србски по женској линији. Он је имао рођену праунуку Мајке Ангелине. Деспот Јован син, мајке Ангелине, имао је за собом жену Јелену, кћер „Стефана Јакшића.“ Јован Деспот са Јеленом роди „Марију.“ Ова се Марија уда за грофа и бана хрватског „Фердинанда Франгепана, с којим роди кћер Катерину, и ова је била прва супруга „Николе Зринија“ бана хрватског. У овој славној у историји битки падшием јунацима треба и ми задушнице да држимо. Кад се с њима дичимо у историји, онда и то треба да учинимо.

Овде је код нас 40 сахата равно киша као из кабла падала, и још се облаци непрестано муте.

Вел. Бечкерек 1. септ. Овде нам је био наш посланик г. Стратимировић; дошао је на беседу, па том приликом сазвао је и бираче у читаоници, гди нам је разложио како се у Бечу о преустројењу државе ради, како су тамо од свију народа људи од владе на договор позвати, а само од Срба нема никога, па како би требало путем петиције против свега се оградити што би влада о нама без нас свршила.

Ја сам од прилике рекао, Аустрија је данас уставна и само оно важи што се на саборима сврши, но ако се код централне владе у Бечу што о нама а без нас свршава, то смо готови против тог рада се оградити, па пошто се зна да су у Бечу Мађари као Андраши итд. на договор позвани, то путем петиције преко угарске владе да се против сваког решења о нама без нас оградимо, и да молимо да се сабор што пре сазове, и што је по нас наше питање најважније, краљ. уједно да се умоли да предстојећем сабору по обећању његовом закључења нашег благочестивог сабора на претрес и решење поднесе.

Уговорено је да г. Стратимировић услед иницијативе од његови бирача све посланике србске народности на договор позове, посланици петицију да сачине, и нашим бирачима на подпис пошаљу, а ми ћемо ју или преко уг. канцеларије цару послати, или пак наше посланике умолити, да они из своје средине једну депутацију изаберу, која ће ју цару однети и предати.

(Ми ћемо о тој ствари наполе наше мњевије разложити. У.)

О Србобрану кога је редактор у исто време овде био, изјавио је Стратимировић да фали што у Бечкерек долази, јер не може ни овде напредовати, почем се зна, да је у улоги карловачкој патријаршеској помешан био, па је с тим сав кредит изгубио, зато би г. Нинковић најбоље урадио да престане „Србобрана“ издавати.

По жаревач 23. августа. И у овој вароши појавила се холера. Била су досад три случаја; прва два болника одма су потражили лекарску помоћ и оздравили су, а трећи (хаџи Милојко) умро је. У очи пада грдна нечистоћа, која се у вароши овој трпи. Наша власт као да слабо обраћа пажњу на чистоћу која је свакад, а нарочито у време болести најнужнија; тако има примера да се више фамилија жалило власти противу нечистоће по улицама, а власт их је упућавала на стрплење, изговарајући се, да има пречи и нужнији посао! Код овдешње власти налази се и протокол на који су 28. јулија узимата лица, која су се жалила на нечистоћу; на ту жалбу до данас нема „удовољетворена“; јуче су се иста лица наново началништву жалила, па су опет као и пре упућена на стрплење! Нечистоћа, на коју се највише жали, али која се најмање сносити може, јест у сокаку познаом са ковачнице господина С. Ј. б. окружног начелника. Ту је такав смрад, да се уликом једва проћи може. Толика хвала са данашњом полицијом у Србији, а ето видите и најобичнијег и данас најнужнијег реда нема у овој, после престолнице највећој вароши Србије!

Новије.

„Тајмс“ разлаже у једном чланку како данас стоје ствари на Истоку, и вели, ако би се дошло до решавања источног питања, да би све било другачије него пре дванајест година. По истоме листу, Аустрија у данашњем положају свом може осигурати своју будућност само на Истоку, и она ће тамо управити сву пажњу и све силе своје. Уз то он напомиње и данашње пријатељство између Русије и Америке, и недопада му се што Грци почињу губити веру у наклоност Инглеске и рачунати више на подпору Америке. Најпоследње „Тајмс“ каже: „ако би из покрета Епира и Тесалије постао заплет у Европи, онда би ваљело закључити, да се у том привидно местном покрету крију интриге, којима тајне ми незнамо, али које теже нечему сасвим

оругоме него што су интереси народности грчке, и које би напоследку донеле Грчкој само непознати део онога што би Турска изгубила.“

Докле неки париски листови одобравају расписе заступника француског министра спољашњих послова, који смо напред саопштили, а други се уздржавају од изрицања суда о истоме, журнал: „Ла Либерте (Слобода)“ отворено доказује противуречност која се огледа у истом распису: „Политика француска, вели „Ла Либерте“, излази на ово: ми имамо само да честитамо себи догађаје који су се збили, јер они нас пре утврђују него што би нас слабили. Нама нико не прети и ми никоме непретимо, тако да је мир садањи мир трајни. Дакле остаје нам још само једно да учинимо, а то је: да се наоружамо до зуба и да развијемо наше војене силе.

„Ми признајемо понизно, вели „Ла Либерте“, да тај начин суђење није наш.

По том листу, ако је положај Европе заиста онакав као што се у споменутом распису представља: онда би имало следовати ово: обезоружање и савез европски.“ „А и на што би, пита он, Француска затирала се оружјањем, ако она не тражи да шири границе своје? Зашто она, ако је мир заиста трајан, не би се угледала на Америку, која у мирно време штеди своје силе да би их снажније употребила у време опасности.“

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Ј. К. Пешта 9 септембра. Житна пијаца. У почетку ове недеље, показала се радња у шеници доста жива, и на глас да је цена шеници у Лондону скочила надасмо се да ће и код нас то бити; имаоци робе покушаше и захтеваше само 5 нов. више, но нису успели, купци им неодобреше тај вишак цене. Да није ове недеље еврејски празник био, и обртност би много знатнија била. На пијаци беху истина сви житари, али због изостанка евреја (који заог празника два дана ништа нису радили, они буди им у част речено, далено боље уважавају своје празнике него ли ми хришћани наше) рад је био престао, и зато није више ове недеље до 160.000 вагона разне шенице, које од дежбе, које на вапари продато. Од лежеће шенице отишло је много више за Гермарију, Швајцарску и Енглеску, него што је овде остало. Друге врсте хране слабо су куповали, и осим зоби која је према цени прошле недеље са 5—10 нов. појевтињила јер шпекуланти престадоше куповати, а за потрошак што треба, то из околине на пијаци довозе тако да ова боља у врло малим партијама једва што да се може продати, а при том сваки који је добије одма је и на продају нуди.

Раж, Јечам и кукуруз проред врло мале обртности одржали су се у цени, данас кошта: шеница нова 85—86 ф. 4.80 ф. 4.90, 86—87 ф. 5. ф. 5.10, 87—88 ф. 5.15 ф. 5.25 88—89 ф. 5.35 ф. 5.45. Тричетвртине 83—84 ф. 4.45 нов. Раж 78—80 ф. 3.75 ф. 3.80. Јечам за храну ф. 2.70 ф. 2.80. Зоб 46—47 ф. 1.50 47—48 ф. 1.52 1/2. Кукуруз ф. 3.15, ф. 3.25 Проја ф. 2.20 ф. 2.40. Репица бан. ф. 5.62 1/2, кол ф. 5 3/4. Шпирит слабо пролази цена је са буретом 53 нов. Шљивовица сремска ове је недеље неколико буради по ф. 23 1/2 продато. Шљиве босанске од старе робе врло мало јоште има, стоји у бурадима ф. 14 1/2, нове у мањим партијама довозе врло је лепа, купаца много има, продато је за ф. 16 1/2. За маст није било са стране наручбана ове недеље, и пала јој је цена; овдашња са буретом може се добити по ф. 36 1/2. Славина занемарена. Мацун нови кошта ф. 17 ф. 17 1/2. Ораси мађарски ф. 9. Васај розенауски ф. 109. Мед, малог од старог на пијаци има стоји у мала бурад оцећен ф. 16 1/2 и 10% даре, новог меда јоште није ништа дошло. Шичарке, говори се да нове у Славонију по ф. 10 киблу 120 ф. продају, из овог шпекуланти закључују да је овогодишњи рад бољи испао, него што је било јављено, зто неусуђују се ланску врло лепу робу по ф. 13 купити, а фабриканти су са својом потребом за јоште неко време снабдевени, зато ове недеље није никаква продаја закључена.

Дукат ф. 6.10.
Сребро 127.50.
Стање Дунава 5' 11" преко 0 опада.

О Г Л А С И. СТЕЧАЈ.

У Земуну су два упразњена места у србској главној школи: 1. у IV. разреду с платом од 400 фор., и 60 фор. накнаде за стан; 2. у III. разреду с платом од 300 фор. станом и 3 фата трди дрва. Просителји имају своје молбенице са нужним сведочанствима, гл. србској црквеној обштини послати 15. септембра о. г. Аврам Живановић, протопр. зем.

У Н. РЕЗЕРА
главној и трговачкој школи
са установом за васпитање,
у Пешти (Landstrasse Nr. 4.)
започиње нов течај 1. октобра (19. септембра). — Ученици се примају и уписују сваки дан пре подне. На питања о другим условима одговориће се одма. — Програм 2—3 се радо бесплатно даје.

Подписани препоручује своје велико стовариште сваке струке
ДУПЛЕ И ПРОСТЕ ПОСТАВЕ (ВАТЕ)
по оборовој цени.
За истинску услугу јамчи се.
Carl Bräuer,
Wattfabrikantin Pest, kl. Nussbaumgasse Nr. 26,
у време вапара: Elisabethplatz im Graf Cziráky'schen Hause.